

ELŐFIZETÉS

ARADYBAN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 180 Leu.

Fél évre ... 90 Leu.

Egy negyed évre 45 Leu.

Egy hónap ... 15 Leu.

Hirdetések
szabás szerinti.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasútiak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regele Ferdi-
nand I. (Jócsai főh.) 22.
TELEFON-SZÁM 184.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, június 17.

Groza nem mond le.

[Hivatalos cáfolat. — 'Alhír a had-
ügyminiszter távozásáról.)

A napokban több erdélyi lap azzal kapcsolatban, hogy a kormány hirtelen Bucurestibe hívta dr. Groza Péter erdélyi minisztert, azt írták, hogy a miniszter lemond állásáról. Most azután a kormány hivatalos közleményt ad ki, amely kategorikusan megcáfolja a Groza lemondásáról elterjedt híreket. Eről szóló jelentésünk a következő:

BUCURESTI. A kormány, felhatalmazta a Román Távirati Irodát annak erélyes megcáfolására, hogy a kormány és Groza miniszter között konfliktus támadt volna. Az Indreptarea, a kormány felhivatalosa kijelenti, hogy, minden ezen hírekből egy szó sem igaz és hogy az ellenzéki lapok mindenáron konfliktusokat keresnek ott, ahol csak harmonia és egyetértés van. A felhivatalos „Indreptarea” cáfolja a Groza és Popovici-Tasca között felmerült nézeteltéréseket is. Azt írja, hogy a két miniszter a legteljesebb egyetértésben dolgozott az erdélyi közigazgatás átalakításán.

BUCURESTI. A felhivatalos Indreptarea szerint a legutóbbi napokban elterjedt ama hírek, mint ha Rascanu hadügyminiszter már beadta volna lemondását, nem telnek meg a valóságnak.

Az új közegészségügyi bizottság.

A clujli (kolozsvári) egészségügyi főfelügyelőség már régebben felszólította az arad megyei orvosi hivatalt, hogy alakítsa meg Aradon az egészségügyi teendőket felül vizsgálása és elbírálása végett a városi egészségügyi bizottságot. A felszólítás értelmében megalakult a város egészségügyi bizottsága, amelynek elnöke dr. Robu János főpolgármester lett, tagjai pedig a következők: dr. Bradean Atanáz megyei főorvos, dr. Demian Aurél, az aradi kórház igazgatója, a mindenkor katonaparancsnoksági főorvos, dr. Robescu Pompil gyermekkórház igazgató, Herrling Gyula városi főmérnök és az aradi gyógyszerészek részéről Pomescu Cornél gyógyszerész, továbbá egy városi közigazgatási bizottsági tag. Az egészségügyi főfelügyelőség a bizottságot három évre delegálta.

A szerbek megkezdték a Baranya kiűritését.

PÉCS. A szerbek megtették az előkészületeket Pécs és Baranya kiűritésére. A szerb ezredek tréninge már utrakészen áll. Több helyen a szerbek leszedték a telefondrótokat és a telefonokat is leszerelték. Pécsről állandóan gépekkel és szerszámokkal megrakott vonatokat indítanak Baján át Szabadkára. A pécsi szénbánya kitermelt szénkészletét vagonokba rakják. Egy szerb ezredet már utnak indítottak Szabadkára. A szerb csapatok visszavonulás közben öt villányi pincét feltörték, a bor legnagyobb részét kifolyatták a többi pedig magukkal vitték. Ezenkívül a gazdaságokból is elvitték a gépeket. Pécs város szerb parancsnoka kijelentette Linder Béla polgármesternek, hogy a várost a gabona behordásáig tartja megszállva s azután a békeszerző-

dés értelmében visszaadja a magyaroknak. Dr. Kunfi Zsigmond és Garami Ernő, a Bécsbe emigrált magyar szocialista vezeték Pécsre érkeztek, hogy közbenjárjanak a szerb megszállás meghosszabbítása érdekében. Linder Béla, Kunfi és Garami gyűjtőveket köröztek Pécsen és környékén, a melyben a megszállás meghosszabbítását kérik. Az izeket, amelyek mintegy hatezer aláírás szerepel, Linder Béla auton Belgrádba vitte és a szerb kormány elé terjesztette. Kunfi és Garami ezalatt Pécsen a megszállás meghosszabbítása érdekében beszédeket mondtak. A szerb kormánynak az volt a válasza Linderék aláírási jegyzékére, hogy úgy őt, mint Kunfit és Garamit Pécsről eitoloncoltatta.

Háromszáznál több új ház Aradon.

(Munkáslakások a Libás-dűlőn.)

A háború által felvetett problémák közül legsúlyosabb a lakáskérdés. A város közigazgatási bizottsága legutóbbi ülésén igen fontos határozatot hozott a lakásinség megoldására. De ennek a határozatnak a megvalósítása még hosszú idő kérdése. A pernyávi és aradi földművesek és iparosok egy sokkal könnyebben és gyorsabban végrehajtható tervet dolgoztak ki a lakásinség enyhítésére: új lakóházak építésére. Bumbesti Aradváros szenátora legutóbbi aradi tartózkodása alatt a pernyáviak előtt felvetette azt az eszmét, hogy a Libás-dűlőn munkáslakásokat lehetne építeni. A pernyáviak örömmel karolták fel az ötletet. Bumbesti szenátor akkor megígérte, hogy a belügyminiszternél előterjesztést tesz a házépítési akció ügyében. Kijelentette, hogy a miniszter valószínűleg támogatni fogja ebben a pernyáviakat. A pernyávi és aradi iparosok és földművesek azután részletes tervezetet dolgoztak ki, amely szerint a Libás-dűlőn, a Str. Dorobantilor (Urban Iván-utcától) a Str. Capitan Ignatie (Kapa-utcáig) 315 egyforma, egyszoba-konyhás munkáslakást szándékoznak építeni. A Libás-dűlő 374 hold területe igen alkalmas a házépítésre, mert közel van a belvároshoz, így az aradi és pernyávi földműveseknek és iparosoknak nagyon kényelmes volna az ott való lakás. Az aradi és pernyávi lakosok Demian Ilie vezetésével ma átadják dr. Robu János főpol-

gármesternek a tervezetet és kérték, hogy a város bocsássa rendelkezésükre a szükséges területet. A főpolgármester örömmel fogadta a tervet és megígérte hogy támogatni fogja és intézkedni fog.

gyakran a házak építése is hamarosan befejeződhetik. A házak tulajdonosai a banktól amortizációs kölcsönt kapnak, s így annak visszafizetése nehézségekbe nem ütközik. Ezzel az akcióval csak néhány hónap kérdése, hogy Aradon 315 földműves és iparos kapjon lakást és ugyanakkor 315 üres lakás áll a lakásinségben szenvedők rendelkezésére.

— A parlament nyári szünete. Bucuresti. A képviselőház nyári szünete június 28-án kezdődik. A nyári szünet három hónapig tart. A parlament bezárása előtt a regatbell földreformjavaslat kerül tárgyalás alá, míg az erdélyi földreformokról szóló törvényjavaslatot csak ez év novemberében, vagy decemberében fogják tárgyalni.

Elmentek a repatriáló vonatok.

Az Aradi Közlöny tegnapi számában hirt adott arról, hogy a MÁV. intézkedése folytán a keddi nap folyamán végre beengedték Magyarországra a határ előtt veszteglő egyik repatriáló vonatot. Löcsy István CFR. főellenőrnek a MÁV. megbízottaival folytatott tárgyalásának eredményeként most újabb közlést kaptunk a veszteglő repatriáló vonatok sorsáról. Az aradi vasigazgatóságnál ma arról értesítettek bennünket, hogy Löcsy főellenőr a MÁV. megbízottaival a tárgyalásokat még a tegnapi nap folyamán eredményel befejezte. Az eddig visszaradott repatriáló vonatok egy részét már beengedték Magyarországra, másik részük pedig már a legközelebbi órákban várja a bebocsájtást. Délután arról értesültünk, hogy egy óraker a sofronyai repatriáló vonat átmént a határon. Ugyancsak elindult Aradról ma az utolsó repatriáló vonat is, amely egyelőre csak Kurticsig ment. Ott meg fog történni a vámvizsgálat, aminek a befejezése után valószínűleg holnap délelőtt ez a vonat is átmegy Magyarországra. A repatriáló vonatok 50 kocsija tegnap átmént a határon, ezek között voltak a zsilvölgyi bányamunkások is, akik az elmúlt héten a prefektus közbenjárását kérték a határon való gyors bebocsájtásukért. Az Aradon veszteglő összes repatriáló vonatok elhagyták az aradi pályaudvart.

Tutajok a Maroson

(Megindul a tűzifa exportálása.)

Nemrég a hadsereg főparancsnokság rendeletet adott ki, amely szerint a Maroson a tűzifának tutajokkal való szállítása tilos. E rendelet következtében megszűnt a Maroson a tűzifa leszállítása. Most ebben az ügyben fordulat állott be. A pénzügyminiszter ugyan is megengedte, hogy az erdélyi fatermelők a magyarországi Hazai Fatermelő Részvénytársaság és a szegedi Winkler cég részére nagy kvantumokban tutajokat és azokon tűzifát exportálhassanak a Maroson. A pénzügyminisztert fontos gazdasági érdek vezette erre, a mennyiben lehetővé akarja tenni, hogy az erdélyi fatermelők felvegyék a konkurrenciát a cseh szlovák termelőkkel, akik a Vágon szállított tűzifával és tutajokkal elárasztották Magyarországot és Jugoszláviát. A pénzügyminiszter engedélyéhez hozzájárult a hadsereg főparancsnokság is, amely a

tűzifaexportról szóló engedélyről már értesítette az aradi dandárparancsnokságot és az aradi vámhatárat. A fa exportálása a Maroson Nagylakon keresztül történik, ahol a Marost erre a célra szabaddá teszik. Az engedély úgy szól, hogy már szombattól kezdve megindulhat az export. Jelenleg Konoptól és Zámától egész Maroshévig tömegesen állnak a tutajok a Maroson és várják az export idejét, amelytől kezdve éjjel-nappal leereszkednek a Maroson tűzifával megrakott tutajok.

A bécsi magyar követség hamisítója.

BÉCS. Az itteni törvényszék tegnap kezdte meg Schuller-Sullai Ferenc bűnperének tárgyalását. Schuller ellen az a vád, hogy a bécsi magyar követségnek az *Arbeiter Zeitungban* közzétett állítólagos okmányait hamisította és ezeket az okmányokat eladta Böhm Vilmos magyar népbiztosnak. Schuller, aki önként jelentkezett, azt állította a tárgyaláson, hogy a hamisításról Böhm nem tudott.

BÉCS. A mai főtárgyaláson Schuller beismerte, hogy a bécsi magyar követség cégére alatt az *Arbeiter Zeitung* részére Böhm Vilmos tudtával négy okmányt hamisított. Hamis volt az a levél is, amelyet Reich Árpád miniszteri tanácsos aláírásával Eckhart Tiborhoz, a magyar külügyminisztérium sajtófőnökéhez intézett. Ez a hamisított levél két millió koronáról számol be, amely összeget állítólag katonatisztek szervezetének propagandájára használták volna fel. Hamis volt az az akta is, amely a cseh-szlovák állam elleni magyarországi összeesküvésről szólt, továbbá az a jelentés is, amelynek olyan látszata volt, hogy Reich Árpád a tót felvidéki irredenta mozgalmakról jelentést küld Budapestre. Ezekért az aktaért Schuller 15 ezer cseh koronát kapott Böhmtől.

BÉCS. Az itteni magyar követség nevében okmányokat hamisító Schuller-Sullai Ferencet a bécsi bíróság felmentette, mert kiderült, hogy a hamisítást Böhm Vilmos tudtával és politikai okokból követte el.

AUSZTRIA ÉS AZ ANTANT.
Bécs. Az ausztriai nagynemzetpárt határozatot hozott, amelyben megtámadja a keresztény szocialista pártot. A határozatot elküldték az antant bécsi képviselőinek azzal a kijelentéssel, hogy az antant, ugyáztzik, életképtelenné akarja tenni Ausztriát, hogy azután az osztrák népet kizsákmányolhassa. Az átiratra megérkezett a bécsi angol követség válasza, amelyben a követség visszatartja a támadást és azt hangoztatja, hogy Anglia már eddig is több millió forintot fordított osztrák katonai célra.

Leleplezett pénzhamisító banda. Öngyilkosság egy bankár lakásán.

BUCURESTI. Nemrég Berlinben letartóztattak több egyént, a kik hamisították az ötszáz leies bankjegyeket. Most a bucarestii rendőrség tett ártalmatlanná egy pénzhamisító bandát. Az utóbbi időben Bucarestiben sok hamis ötszáz leies bankjegy került forgalomba, de hosszas kutatás ellenére sem sikerült a tettesek nyomára akadni. A rendőrség az újabb nyomozás során abból a feltevésből indult ki, hogy a tettesek csak azok között lehetnek, akiket pénzhamisításért már korábban megbüntettek. Ezek közül megfigyelték Lazarescu Alfonz hírhedt pénzhamisítót, akiről megállapították, hogy igen gyakran jár egy Jonescu nevű bankár házába, ahol napokig tartózkodik. Tegnap a bankár lakásán megjelent a vizsgálóbíró, a főügyész több rendőr kíséretében, hogy házkutatást tartssanak. A lakásban csak a bankár feleségét találták, aki azt mondta, hogy a férje a városba ment. Közben az egyik rendőrtisztviselő a konyha mellett egy belülről bezárt ajtóra bukkant. Jonescu felesége

azt mondotta, hogy az ajtó kulcsát a férje elvitte magával. A vizsgálóbíró elrendelte, hogy a zárat törjék fel. Ebben a pillanatban három lövés dörögött el a szobából. A szobában az egyik tettes rejtőzött el és a bezárt ajtón át lőtt a hatóság embereire. A golyók nem találtak. Ezután a szobába elrejtőzött tettes fejbőlte magát. Amikor az ajtót feltörték, az egyik tettest hol tan alálták a földön, míg Lazarescu a szoba sarkában állt. Az öngyilkosban a rendőrök felismerték Georgescu Mitica híres pénzhamisítót. A szobában megtalálták a pénzhamisításhoz szükséges összes gépeket, kliséket és fotográfiaikat s ezenkívül ezer darab ötszáz leies hamisított bankjegyet készen és félig kész állapotban találtak. Lazarescu a vallatás során beismerte a pénzhamisítást és megnevezte bűntársait is, akiket a rendőrség letartóztatott. A hamisítványok egyébként kitünően sikerültek, s alig lehet azokat megkülönböztetni a valódi bankjegyeiktől.

Irodalom és művészet.

A potyajegyesek kritizálnak.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Szorgalmas színházba járó ember vagyok. Láttam már igen nagy-szerű előadásokat a színházban, de láttam gyengéket is. Megállapítottam azt is, hogy a szintársulat tagjai közül egyik-másik nem mindig állja meg helyét a neki kiosztott szerepben. De tapasztaltam azt is, hogy egyik-másik színésszel szemben, akármilyen jól is játszik, bizonyos antagonizmus nyilvánul meg még pedig azok részéről, akik nagyon vannak a színházban.

A színházban szinte megosztotlan hangosan tiltakozott az ellen, hogy Mészáros Bélának osztották ki a fiatal gróf szerepét. Nem tetszésének arról is kifejezést adott, hogy tépdeste a haját és hangos megjegyzéseivel zavarta az előadás menetét. De ne tessék azt hinni, hogy a szigorú „kritikus” eltávozott a színházból. Sőt: ottmaradt és ő maga mulatott a legjobban a talentumos, fiatal színésznek a szerepben előírt fiatalos félszagságon. Mindent már régen tapasztalom, de most már nem állhatok ellent annak, hogy a nyilvánosság elé vigyem ezt az obuzust. A potyajegyeseknek van legkevesebb jog-címük arra, hogy kritizáljanak. A színházgató jóvoltából járnak színházba és ha már nem tetszik nekik valami, akkor bűntudat nélkül elmentenek, mert ez a közös kö-

veteli. A bírálatot bízzák a hivott kritikusokra és a fizető közönségre. Egy színházlátogató.

* Az aradi nyári szinkör heti műsora. Péntek: Mandarin. Poór Lili vendégfelléptével. Szombaton: Vengerkák. Poór Lili vendégfelléptével. Vasárnap délután: Csizmadia mint kísértet. Este: Ember tragédiája. Poór Lili vendégfelléptével.

* Poór Lili második fellépte. Bródy Sándor hatásos drámájának, a Szeretőnek címszerepét játszotta tegnap a színház illusztris vendége, Poór Lili, akinek Öz Anna szerepe egyik legkiválóbb alakítása. Az aradi közönség, amely szeretettel övezi a művésznőt, elismeri Poór Lili művészi képességeit, amelyekről már nem lehet új árnyalatokat megállapítani. A színházi recenzió a vendéggel szemben már csak arra az álláspontra tehetnek, hogy konstatálja hatalmát, őszinte és megérdemelt sikerét. Felment a tegnapi előadásban Mészáros Béla, aki a fiatal gróft játszott. A fiatal színész, aki az utóbbi időben számtalanszor tanujelét adta fejlődésének, tegnap határozottan stílusos volt és teljesen beleilleszkedett az előadás keretébe. Helyes elfogással alakította a fiatal gróft és fikciója is teljesen érthető volt. A kisebb szerepekben Szántó Jenő, Benkőné és Várnai brillióztak. Tibor Lóri a főúri, előkelő nagymamát drámai erővel játszotta meg. Az epizód szerepeket Forgács Sándor, Selmecey Mihály, Jakabffy Ilonka, Tóth Böske, Jenőfi Tusi és Olasz Lajos nagyszerűen játszották. Megállapítható hogy a tegnapi előadás egyike a legjobbaknak volt. Minden szereplő a maga helyén volt, a szerepeket mindenki tudta s a kiállítás sem eshetik kifogás alá. Forgács Sándor rendező szép munkát végzett. Szolgáljon elégtételül az a megállapítás, hogy stílusos rendező séért elismeréssel adozunk neki. (Ky.)

* Poór Lili még csak pár este lép fel Aradon. Ma a Mandarin Gregoriné szerepét játsza. Várnay Jenő a partnere, aki már a bemutatás idején a címszerep alakításával óriási sikert aratott. A minden tekintetben élvezetes művészi estre jönnék a helyi színházi pártól is kán-

* Vasárnap este Éva szerepében Poór Lilivel az Ember tragédiája kerül színre. Rendkívül érdeklődés előzi meg ezt az estét is, Poór Lilire a modern, izzó vérű mai asszonyok művészi ábrázolójára mindenki kíváncsi, hogy Madách örökbecsű darabjának klasszikus Éváját milyen feltogással játsza. Tömegesen viszik erre az előadásra is a jegyeket. Az előadásra az összes középiskolákat, valamint az összes testületet meghívta Róna Dezső igazgató.

* Jövő héten mutatják be pazar kiállításban és fényes előadásban a Hermelincs nőt.

* Vengerkák Poór Lilivel szombaton. A közönség általános óhajának eleget téve az igazgatóság szombatra a multkor óriási sikert aratott Vengerkákat tűzte műsorra. Poór Lili megrázó drámai alakítását e darabban így még egyszer láthatja a közönség.

* Vasárnap délután Csizmadia mint kísértet remek népszínmű megy Győzővel a címszerepben.

Operaelőadás dróttalan telefonon. A napokban hirt adunk arról, hogy a berlini Operaházban előadott Pillangó kisasszony című Puccini-operát dróttalan telefonon Kopenhágában végighallgatták. Most azt jelentik Berlinből, hogy az operaelőadást végighallgatta az egész kontinens. A königswusterhauseni szikratávíró állomás továbbította az operaelőadást, amelyet egész sereg dróttalan állomás vett fel és így Európa számos városában hallható volt a berlini operaelőadás. A német birodalmi postai igazgatóság nemrég kezdett kísérletezni a színházi előadásoknak ilyen nagystíliú terjesztésével.

Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortúty-palota.) Régiségek, szőnyegek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cseréltése és bizományi árusítása.

Lloyd-George visszavonult.

PÁRIS. A Figaro arról értesül, hogy Lloyd George angol miniszterelnök visszavonult a külpolitikától. Az angol miniszterelnök elhatározása összefügg azzal, hogy az angol kormány a pótválasztásokon vereséget szenvedett. Lloyd George ezután kizárólag belpolitikával foglalkozik. Utódjául lord Curzon emlegetik.

Apponyi visszaérkezett Budapestre.

(Beszámoló a genfi utról.)

BUDAPEST. Gróf Apponyi Albert tegnap visszaérkezett Genfből Budapestre és tudósítónk előtt nyilatkozott genfi utjáról. Valamivel jobban állunk a közhangulatban, mondotta gróf Apponyi, mint eddig, de politikai tekintetben nagyon érezhetjük a kisantant gyűrüjét, amely igen erősen dolgozik ellentünk és minden magyarországi érdek ellen a nagy-antantnál. A magyar delegátusokat a kongresszuson igen udvariasan fogadták. Két legfőbb indítványunkat némi módosítással elfogadták. Ezek azonban csak óhajok a népszövetségé. Eppen azért nagyon fontos, hogy fölvetelünk a népek szövetségébe szeptemberben kedvező elintézését nyerjen. A kongresszus általában a békülékenység jegyében folytatja.

A repatriáltak támogatása.

(Nem kell több adomány.)

Az Aradon veszteglő, szükségget szenvedő repatriáltak részére Gáborffy János raktárnok gyűjtést indított, amely rövid néhány nap alatt meglepően szép eredménnyel járt. Gáborffy János ma megjelent az *Aradi Közlöny* szerkesztőségében és a repatriáltak nevében köszönetet mondott a város lakosságának, az adakozóknak és az *Aradi Közlöny* szerkesztőségének azért a nemes fáradozásért, amellyel a szűkölködő repatriáltak ügyét támogatták és a sorukon segítettek.

Az újabb adományok a következők: Fleiszig Bernát és Hirschfeld Fülöp 5 kg. liszt, 4 kg. kenyér, 1 kg. szalonna, 2 és fél kg. kolbász, N. N. 10 lei, Diószeghy Károly 6 kg. liszt, 4 kg. kolbász, 1 és fél kg. szalonna, 1 és fél kg. borsó, Pataky Mór 5 lei, 2 kg. kenyér, 2 kg. burgonya, 2 kg. bab, Kovács Józsefné 5 kg. liszt, 1 és fél kg. só, 4 drb. szappan, Zprs Géza 2 kg. szalonna, özv. Virág Lajosné 4 kg. liszt, fél kg. szalonna, 10 drb. tojás, özv. Jakabffy Zoltánné repatriált 14 kg. kenyér, Dorák Józsefné fél kg. zsír, 4 kg. liszt, Hettmann Jánosné 4 kg. kenyér, 5 liter nullás liszt, S. J. 20 kg. liszt, 6 kg. kenyér, 2 kg. szalonna, 3 üveg paradicsom, özv. Klein Péterné 4 és fél kg. kenyér, 3 és fél kg. bab, 1 kg. só, 1 drb. szappan, Lászlóffy Mihályné 3 és fél kg. liszt, 1 kg. borsó, Munzáth Mihályné 1 kg. zsír, 1 és fél kg. lencse, és fél kg. bab, 1 drb. szappan, Ürmössy Árpádné 8 kg. zsír, 1 köteg hagyma, 3 kg. tarhonya, Löwenstein testvérek 3 kg. bab, fél kg. szalonna, 2 kg. dió, 1 kg. lekvár, 1 drb. szappan, N. N. 20 kg. liszt, 4 kg. bab, 3 drb. szappan, Pápai Lajosné 1 kg. zsír, 10 kg. liszt, 3 kg. borsó, 3 és fél kg. szalonna, egy kg. lekvár, N. N. 20 kg. liszt, Vacsula Józsefné 2 kg. liszt, fél kg. szalonna, 1 és fél kg. só, 2 és fél liter paradicsom, fél kiló zsemledara, Fürst István ACsev. alkalmazott fél kg. zsír, háromnegyed kilogramm sonkaszalonna, Pollák Vilmos 8 kg. liszt, 5 kg. kenyér, két és háromnegyed kg. szalonna, Jaklics Ferencné 1 kg. zsír, 10 kg. kenyér, 1 kg. szalonna és 4 kg. szappan.

A Növédelmi Hivatal gyűjtőlistájára befolyt adományok a következők: Schreier Viktorné 100 lei, Vásárhelyi János 60 lei, Berta Károlyné 20, Schmidt család 10, N. N. 10 lei, Schulik Lajos 3 kg. füstölt hus, Szathmáry Etelka 6 kg. kenyér, 1 és fél kg. szalonna, Berta Károlyné 2—2 kg. bab és lencse, Schmidt család 6—6 kg. liszt és lencse, N. N. 2—2 kg. bab és tarhonya, fél—fél kg. mák lencse, árpakása, 3 kg. liszt, Egy emberbarát 50 kg. bab, 25 kg. dara, 24 csomag kétszersült, Lusztig Dezsőné 2 kg. kenyér, 1 kg. felvág-

gott, N. N. 4 kg. liszt, Vásárhelyi Jánosné 25 kg. bab, N. N. 25 kg. burgonya, Sz. M. 100 kg. bab. A szűkölködők nevében mindezekért hálás köszönetet mond a Növédelmi Hivatal vezetősége és miután a

repatriáltak a mai nap folyamán kivétel nélkül elhagyták Aradot, újabb adományokat már nem kér a hivatal. A repatriáltak részére 14-én, 15-én és 16-án Szent Antal kenyér kiosztás volt.

Az összeomlás. Egy magyar tábornok leleplezése.

BUDAPEST. Kocsis Károly János nyugalmazott tábornok hadbiztos cikksorozatát kezdett, amelyben a monarchia összeomlását új szempontból világítja meg. Feltűnést keltő tanulmányában, melynek a történelmi katasztrófa okai körül keletkezett irodalomban különös értéket tulajdonítanak, többek közt a következőket írja:

— Az első vonalban levő parancsnokságok és csapatok élelmezését legalsó fokozatra ellátó közegek — amikor csak teheték — következetesen a tényleges szükségletet jóval meghaladó mennyiségű élelmicikket vételeztek fel, a tartalék-élelem felhasználását pedig akkor is, amikor erre nem volt szükség, legtöbb esetben önkényűleg elrendelték. A felvételezési helyeken élelmi cikkekkel megrakott és az első vonalban levő csapatokhoz irányított élelmezési lépcsőket igen sok esetben egészen idegen csapatok, sokszor az élelmezési lépcső legénysége, nemkülönben az elmaradtak megdézsmáltak, illetve kifosztották, úgy, hogy mire az élelmezési lépcsők az első vonalba megérkeztek, alig volt

valami élelem rajtuk. Csak a tegszigorubb intézkedésekkel sikerült nagysokára elérni azt, hogy az élelmezési lépcsők teljes rakományokkal érkeztek meg. Hasonló dézsmálások még nagyobb fokban a hadtápkörletben és a mögöttes országban is napirenden voltak. A hadműveletek anyagi része legtöbb esetben nagyon labilis alakra volt fektetve, mivel a vezetőkörök rendszerint megelégedtek azzal, hogy ha a hadműveletek első napjaira szükséges élelem meg volt. A hadtápkörletekben a segélyforrások kihasználása a magasabb parancsnokságok tulságos elmaradása miatt rendszerint későn történt, amikor a lakosság a készleteket már biztos helyen elrejtette.

Ezután a kiűntetési rendszerrel foglalkozik. Rámutat, hogy a kiűntetés, mint egyik fő szemlélyi kérdés a háboruban nagy szerepet játszott s vázolja az elkeseredést, ami kevésbé kiűntetetteket akkor fogta el, mikor azok is, akik a fronton egyáltalán nem voltak, hadidiszitményes, igen sok esetben magasabb kiűntetéseket kaptak.

Ellopott dollárok.

(Fosztogatják az amerikai pénzesleveleket.)

BUDAPEST. Magyarországon az utóbbi időben sűrűn megismétlődött, hogy pénzes levelek Amerikából dollártartalom nélkül érkeztek meg. Ezt a magyar posta is megállapította számtalan vizsgálat eredményéből. A levelek Bécsen keresztül érkeznek s így alapos volt a gyanu, hogy a megváltás csak Bécsben történhetik. A postaalkalmazottak korrupszága Bécsben már odáig terjed, hogy a feltörés után még jegyzőkönyvet is mellékelnek, hogy a feltörés nem Bécsben történt és hogy a bécsi postásokat nem terheli a felelősség. Az eset megvizsgálására feljött Pihoffer Nándor magyar posta- és távirdafelügyelő, aki a vizsgálat eredményéről a következőket mondotta:

— A levélfosztást oly ügyesen csinálják a tolvajok, hogy legtöbb esetben a levélen a feltörésnek minden nyoma hiányzik. A levelek kifosztásáról már a múlt évben érkeztek jelentések s ezen idő óta a fosztogatás egyre nagyobb mérvet ölt. Most a vizsgálat után határozottan mondhatom, hogy a fosztogatás Bécsben történik. Pozitív eseteket és személyeket azonban megállapítani nem lehet, mert a följobbvalók összeszűrik az alkalmazottakkal a levelet, mert másképpen nem is lehetne fosztogatni, de viszont így a vizsgálatot sem lehet eredménnyel le-

folytatni. A fosztogatás úgy történik, hogy egy horgoló tüvel bele nyulnak a levélbe, a pénzt rácsipik és rátekerik a türe, azután a kis nyíláson keresztül ügyesen kihúzzák. Ezen mellékjövédalem a dollár mai állása mellett elég tekintélyes összeget biztosít az osztrák postásoknak, az amerikai munkások hozzátartozói pedig hiába várják a pénzt.

LEGUJABB.

Az amerikai szenátus leszavazta a képviselőházat. Washington. Az Egyesült Államok szenátusa elvetette azt a Porter-féle javaslatot, amely arra vonatkozik, hogy Amerika a központi hatalmakkal a békeállapotot újra helyreállítsa. A képviselőház tudvalevőleg a javaslatot a napokban elfogadta.

Az új lengyel pénzügyminiszter Varsó. Az új lengyel pénzügyminiszter lovag Bilinszky lesz, aki a volt monarchia közös pénzügyminisztere volt.

Bolsevista összeesküvés Skandináviában. Kopenhága. A Stockholmban felfedezett bolsevista-összeesküvés arra irányult, hogy Svédországban, Finnországban és Norvégia északi területén elszakadási mozgalmat szítsen és hogy ezeket a területeket Szovjetország országhoz csatolja. A svéd sajtó megállapítja, hogy a mozgalma: Kun Béla vezette.

A magyar egyetem. Bucuresti. Schullerus szenátor, az erdélyi szászok vezére úgy nyilatkozott, hogy az ősszel megnyitják Sibiu-ban (Nágyzehenben) a szász egyetemet. A szenátor még kife-

lentette azt is, hogy a magyar egyetem felállítására irányuló mozgalom újból feléledt, s hogy a békeszerződés értelmében nem lehet megakadályozni, hogy a magyar kisebbség magyar tantervű egyetemet létesítsen.

Öngyilkos aradi ügyvéd.

(Simon Jenő föbelötte magát.)

Városszerte köztisztelőben és becsülésben álló férfi vált meg ma az élettől. Simon Jenő aradi ügyvéd az életunt ember, aki hosszú betegeskedés után szánta el magát arra, hogy önkézevel veszen véget szenvedéseinek. A szomorú eseményről, amely városzerte általános részvétet keltett, a következő tudósításunk számol be: Ma reggel 9 óra felé telefonon értesítették az aradi rendőrséget, hogy a Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 19. számú házban Simon Jenő ügyvéd föbelötte magát. A rendőrség részéről Tódor ügyeletes rendőrtiszt és dr. Kabdebó György hatóságos orvos mentek ki Simon Jenő lakására. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy az ügyvéd jobb oldali halántékába lött s a golyó a baloldali halántékon jött ki. Az öngyilkosságot Simon Jenő egy nagy Frommer-pisztollyal követte el. Az öngyilkosság reggel fél hét óra tájban történt. Simon Jenő veje, Stolcz Dániel volt árvaszéki ülnök, aki az ügyvédek egy házában lakott, hatalmas dörrenésre ébredt fel. Rémműlten futott be apósa szobájába, ahol Simon Jenőt eszméletlen állapotban, vérbeboruva találta az ágyon Stolcz Dániel nyomban értesítette dr. Schmidt Jánost, a család házi-orvosát, aki az öngyilkosság színhelyére sietett és injekciókat adott be az eszméletlen ügyvédeknek. Az orvosi tudomány azonban már nem tudott segíteni Simon Jenőn, aki délelőtt 11 órakor kiszenvedett.

Simon Jenő hosszabb idő óta gégebajban szenvedett, a mely egyre súlyosbodott. Néhány hónappal ezelőtt műtétet hajtottak rajta végre, de baja később kiújult és a szerencsétlen ember sokat szenvedett.

Most újabb operációra volt szükség. Dr. Schmidt János tegnapelőtt újból megoperálta. A műtét sikerült, de valószínű, hogy Simon Jenő már nem bizott felépülésében és ezért oltotta ki életét. A 67 éves öreg ur jellegzetes és kedves alakja volt Arad város társadalmának. Pompás humorával és szeretetreméltó modorával mindenkit elbájozott. A temetés holnap, pénteken délután öt órakor lesz. Az engesztelő gyászmiseáldozatot június 28-án délelőtt 9 órakor mutatják be a minorita-templomban.

— EGYETEMI HALLGATÓK MINT MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK. Budapest. A Magyar Tudományos Egyetem hallgatóinak országos szövetsége munkásszázadokat szervez az egyetemi hallgatókból. A munkásszázadokba beosztott főiskolai hallgatókat nyáron ipari és mezőgazdasági munkálatoknál alkalmazzák s a munkájukkal megkereshetik az egész tanévre való kiadásokat.

HIREK.

Ujabb politikai affér Magyarországon.

Megírtuk, hogy a magyar nemzetgyűlés legutóbbi ülésén **Andaházy-Kasnya Béla** nemzetgyűlési képviselő egy interpelláció során elítélően nyilatkozott a papokról, s ezért az ülésteremből a képviselők kitzskolták. A képviselő ellen főként **Erekly Károly** és **Bjeyer Jakab** léptek fel agresszíven és ezért **Andaházy-Kasnya** ma provokáltatta a két képviselőt.

BUDAPEST. A keresztény nemzeti párt **Andaházy-Kasnya** Bélát a nemzetgyűlés tegnapi ülésén elhangzott közbeszólásáért **kizárta a pártból**, mert a képviselő közbeszólását nemzetietlennek és keresztényellenesnek minősítette.

— **Amnesztia. Bucuresti.** A képviselőház június 14-ikén megtartott ülésén **Garoflid** miniszter törvényjavaslatot nyújtott be, amely szerint mindazok, akik a háború tartama alatt büncselekményeket követtek el, amnesztia-ban részesüljenek. A képviselőház legközelebbi ülése tárgyalás alá a javaslatot.

— **A protektus Bucurestiben.** Ráda Panca prefektus ma reggel Timisoaran (Temesváron) keresztül Bucurestibe utazott. A protektus ma délután távozik vissza Aradra.

— **Hanvai Ötönt** adoptálta egy gróf. **Budapest.** Hanvai Ödön író a budapesti ítélőtábla különböző csalásokért két évi börtönrre ítélte. Gróf **Gretta-Grettenegg** adoptálta Hanvait, s amikor megtudta, hogy adoptált fiát csalásokért börtönrre ítélték, kérvényt intézett az illetékes hatósághoz, hogy az örök-befogadási szerződést semmisítse meg.

— **SZEGEDEN LETARTÓZTATOTT KOMMUNISTA.** **Szeged.** Az itteni rendőrség letartóztatta **Teleki-Wieder Pál** huszéves magánbiztonsági tisztet, akit a bécsi kommunista párt küldött Szegedre, hogy előkészítse az aratósztrájkot.

— **A szerbök megszállták Sibenicot Belgrád.** A jugoszláv csapatok tegnap este bevonultak Sibenicoba. A lakosság üdvözléssel fogadta a jugoszláv csapatokat. A bevonulást megelőzőleg az olasz katonaság elhagyta a várost.

— **A nemzetközi döntő bíróság elnökének körutja.** **Budapest.** **De la Bara**, a mexikói köztársaság volt elnöke, aki tanácselnöke a nemzetközi vegyes döntőbíróságnak, legközelebb **Budapestre** jön. Innen **Szófiába**, majd **Bécsbe** utazik és mindenütt bírói döntésekkel összefüggő kérdésekről tárgyal.

— **Hivatal-átadás.** Csáby István polgármesteri titkár, aki a gáji anyakönyvi hivatal vezetésével volt megbízva, ma dr. Robu János főpolgármester intézkedésére átadta hivatalát **Putics András** gáji előjárónak.

— **A hitbizományok megszüntetése Csehországban.** **Prága.** A Narodni Listy arról értesül, hogy Csehországban a hitbizományokat megszüntetik. Az ügy most minisztertanács előtt van, amely még nem hozott határozatot.

— **Menollescu államtitkár aradi látogatása.** Menollescu államtitkár a kereskedelmi és ipari miniszterium ipari ügyosztályának vezetője a gör. kelet pünkösd másodnapján, 20-án, hétfő délután érkezik Aradra és 5 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében érkező letet tart a bucaresti. kiállítás ügyében. Ugyanez alkalommal az államtitkár egyéb közérdekű gazdasági kérdésekben is felvilágosításokat ad majd.

— **Amerikai segítőakció.** **Budapest.** Az amerikai gyermeksegítő akció arra irányul, hogy száz ezer magyar gyermeket és 2500 felnőttet ruházzon fel.

— **Nemzetközi egyetem Indiában.** **Budapest.** **Rabindranath Tagore** a világ-India indus költő, aki tudvalevőleg a Nobel-díjat is megnyerte, legközelebb **Budapestre** jön. Az indus költő jelenleg európai körúton van, amelynek az a célja, hogy nagy nemzetközi egyetemet hozson létre Indiában.

— **APPONYI UNNEPLÉSE GENFBEN.** **Genf.** Az itteni egyetemi ifjuság reggelit adott gróf **Apponyi Albert** tiszteletére, azután **Firmerich** genfi delegátus estélyt rendezett gróf **Apponyi** és a kongresszuson megjelent magyarok tiszteletére.

— **Esküvő.** **Terebentü Stéllát, Terebentü** galsai görög keleti román lelkész leányát ma vezette oltárhos **Vatán Aurél**, az aradi repatriáló hivatal főnöke.

— **Nincs gyógyszer.** A cluj (kolozsvári) egészségügyi főfelügyelőség táviratilag figyelmeztette a megyei orvosi hivatalt, hogy adja tudtára az összes megyei gyógyszerészeknek, orvosoknak és állatorvosoknak, hogy a cluj (kolozsvári) egészségügyi központ június hó végéig, addig, amíg a készlet nem tudják újra pótolni, gyógyszeranyagokat nem ad ki.

— **Magyarországon nagyobb lesz a bírságpénz.** **Budapest.** **Tomcsányi Pál** magyar igazságügy-miniszter a nemzetgyűlés elé törvényjavaslatot terjesztett, amely szerint a büntetéspénzeket tízszeresre fogják felemleni.

— **Szabadságon.** **Dr. Oláru Cornél**, az aradi gyermekkorház orvososa két havi szabadságot kapott. Szabadságidejét az orvos külföldi tanulmányutrá fogja fordítani.

— **Elítélt magyar képviselő.** **Debrecen.** Az itteni ítélőtábla igazgatás vétsége miatt **Kerekes Mihály** magyar nemzetgyűlési képviselőt három hónapi fogházra ítélte. **Kerekes Mihály** programbeszéde alkalmával mondott igazgató beszédet és ezért a miskolci törvényszék elsőfokon tíz hónapi szabadságvesztésre ítélte, amit a debreceni tábla most három hónapra szállított le. Az ítélet kihirdetése után a képviselőt nyomban őrizetbe vették.

— **Az öngyilkos órák fizetése.** **Krajcsovits József** órák az elmúlt hónapban, mint megírtuk, felakasztotta magát. Tetének okául hátrahagyott levelében azt írta, hogy fizethetőségéből ki akarták tenni. **Fock Gáborné** most azzal a kérelemmel fordult a lakbérlet bizottsághoz, hogy lakoltassa ki **Krajcsovitsné** órást, mert a helyiség az övé és ő azt csak albérlébe adta az órásnak. A bíróság a ma délelőtti tartott tárgyalásán felszólította **Fockné**t, hogy tekintve **Krajcsovits** halálát, vonja vissza a keresetét és az örökösöket perelje be.

— **Az ügyvéd betörője.** Az aradi törvényszék ma 6 hónapi börtönrre ítélte **Pap Emil**t, aki betörést kísérelt meg dr. **Borneas Julián** aradi ügyvédnél.

— **Lenin a tulajdonjog alapján áll.** **Stockholm.** **Lenin** egyik legbuzgóbb munkatársa a szovjetek moszkvai kongresszusán azt hangoztatta, hogy a parasztnak természetükhez való tulajdonjogát meg kell óvni és ezt az új gazdasági elvet az iparban is meg kell valósítani.

— **Az egészségügyi vezérigazgató Aradon.** A cluj (kolozsvári) egészségügyi főfelügyelőség ma közölte a városi orvosi hivattal, hogy dr. **Slatueanu** egyetemi tanár bucaresti egészségügyi vezérigazgató június 20. és július 1. között meglátogatja az erdélyi egészségügyi és jóléti intézményeket és a hó végén Aradra érkezik. Érkezésének időpontját táviratban közlik a városi orvosi hivattal.

— **Egy király unokája — ürdetésgyűjtő.** **Budapest.** **Trubeckoj** **Dimitri** herceg, az utolsó litván király unokája, aki a bolsevisták elől menekült el hazájából, most **Budapest**en tartózkodik és azzal tartja fenn magát, hogy hirdetések gyűjt a lapok részére.

— **Aradi gyermekek nyaralása.** A cluj (kolozsvári) egészségügyi főfelügyelőség rendeletet küldött a városhoz, mely szerint az aradi gyermekmenhelyről 18 gyermek nyaralás végett **Szentkirályra** küldhető. A gyermekek ma délután indultak el egy felügyelő vezetésével **Szentkirályra**, ahol egy célra berendezett kastélyban fogják a két hónapi nyári szünidőt eltölteni.

— **Gyóni Géza emlékezete.** **Budapest.** **Gyóni Géza** emlékezete a budapesti evangélikus teológiai akadémia tegnap megünnepelte. **Rákosi Jenő** ünnepi beszédet mondott amelyben **Gyóni Géza** költészetét ismertette, majd **Gyóni** verseit szavalták.

— **A kösi halott hagyatéka.** **Kinczig Dénes** a háborúban elesett katonatiszt 600 holdas birtokát nővére **Jombar Lajos** huszárnagy feleségére hagyta. **Kinczig Ferencné**, az elhunyt tiszt édesanyja azonban most megtámadta akl hibák miatt a végrendeletet. Ma tartott tárgyalást ebben az ügyben az aradi törvényszék **Mészáros** táblabíró elnöklése alatt működő hármas tanácsa és elrendelte a hagyatéki iratok beszerzését.

— **Agyonított az áram.** **Juhász Atilla** három éves gyermek anyja, **Juhász Árpádné** jelenlétében az udvarban levő szerszámműhelyben megérintett egy elromlott villanykapcsolót. A villanyáram a kisfiut megölte. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **A megyeri löverseny csalói.** Megírtuk budapesti jelentés alapján, hogy a megyeri löversenyek közönsége **Hutless** szokét, amiért összejátszott versenytársaival, tetteg huztálta s hogy a **Loyar-egylet** megvonta működési jogától. Most azt a táviratot kapjuk **Budapest**ről, hogy a rendőrség a szokét, továbbá **Szabó Lajos** és **Császár János** isállókukat őrizetbe vette. A kihallgatás során azt vallották, hogy **Koronka István** isálló-tulajdonosa birta őket a csalásra. A rendőrség **Koronka István** kezébe.

— **Belgium eltörölte a halálbüntetést.** **Brüsszel.** Belgium alkotmányozó gyűlése eltörölte a politikai bűnügyekben a halálbüntetést, kivéve az olyan esetekben, amikor az arakodó ellen követnek el merényletet.

— **Robbanás egy villamosnál.** **Bucuresti.** Tegnap éjjel egy órakor a campinai villamostelepen hatalmas robbanás történt. Egy kázm eddig ismeretlen okból felrobbant. A légnymás több száz méterre dobta a gép alkatrészeit. Az épület erősen megrongálódott. Két járó könnyebb sérülést szenvedett.

— **A szerb régens európai körutja.** **Belgrád.** **Sándor szerb régens-herceg** az ősz folyamán hivatalos látogatást tesz **Párisban**, **Londonban**, **Rómában** **Prágában** és **Bucurestiben**.

— **Halálozás.** **Dr. Király István**, a resicai vasművek és uradalmak főnöke a folyó hó 14-én **Timisoaran** (Temesváron) az állami kórházban elhunyt. Testvére, **Király Dezső** nyugalmazott alezredes az elhunyt földi maradványait Aradra szállíttatja és az itteni sírkertben helyesi örök nyugovóra. Temetése 18-án, szombat délután 5 órakor lesz a helybeli felső temető halottas házából. A resicai vasművek és uradalmak tisztviselőikara és munkásai küldöttségileg képviseltetik magukat a temetésen, kifejezést adva több évtizeden keresztül volt orvosuk iránt való szeretetüknek és hálájuknak.

— **Kidobott kommunista képviselő.** **Róma.** Az olasz kamarából kidobták **Misiano** kommunista képviselőt, akiről kiderült, hogy katonaszökevény. A képviselőtől elvették a revolverét. A kamara tagjai kijelentették, hogy a katonaszökevény kommunista-képviselő jelenlétével halott emléket megsérteni.

— **Békés uton.** **Budapest.** A gróf **Bethlen István** magyar miniszterelnök és **Bentzky Ödön** nemzetgyűlési képviselő között félmerült lovagias ügyet békés uton intézték el.

— **A légymányosi gyilkosság.** **Budapest.** **Kovács Sándor**, a légymányosi gyilkos nem tudott Mezőtúron alibit igazolni. A detektívek **Debrecen**be viszik.

— **A XX. század Newtonja.** **London.** **Einstein** tanárt, a relativizmus világhírű tudósát **London**ban úgy ünnepeleék, mint a XX. század **Newton**ját. A világhírű tudós a londoni **Kings College**ben német nyelvű felolvasást tartott.

— **Öngyilkos a cár volt kamarása.** **Versailles.** **Galmar de Linder**, a néhai cár volt kamarása öngyilkos lett. Holttestét ingyen-koporsóban temették el.

— **Aradi bank és debreceni kereskedő.** **Sustitzky János** debreceni szénkereskedőnek 60.000 lei követeleése van egy aradi pénzintézetnél. A kereskedő kérte a bankot, hogy utálja át számára az összeget, de a bank ezt megtagadta. Így perre került a dolog. Ma tárgyalta az ügyet az aradi törvényszék. A bank ügyésze pergátló indítványt terjesztett elő, mert **Sustitzky** idegen állampolgár és mint ilyenek ügye a törvény értelmében csak úgy vehető tárgyalás alá, ha a perköltségeket előzőleg letétbe helyezi. A bíróság elfogadta az indítványt és az ügyet befejezetlenk nyilvánítva 900 lei perköltség megtérítésére kötelezte a debreceni kereskedőt.

Izgalmak a hadifoglyok miatt.

BUDAPEST. A magyar székesfőváros közgyűlésén izgalmas jelenet játszódott le, amikor az orosz hadifogságban levő magyar katonák hazahozataláról szóló interpellációt elhalasztották. A karzaton körülbelül 25—30 hadifogoly felesége volt, akik hangosan felzudultak, amikor az interpellációt elhalasztották. Majd néhányan lerohantak a karzatról és be akartak hatolni a közgyűlési terembe. Holnap a hadifoglyok feleségei fel keresik a polgármestert és arra kérik, hívjon össze rendkívüli közgyűlést, amely a hadifoglyok ügyét tárgyalja.

